

ג' בתמוז תשפ"ו
18 ביוני 2026
0600-1099-2026-0000057

לכבוד
עמית בקר שרגא, עו"ד
ברוך חייקין, עו"ד
עיריית רמת השרון

שלום רב,

הנדון: חוק עזר לרמת השרון (פתיחת בתי עסקים וסגירתם), תשפ"ו-2026

סימוכין: מכתבנו מיום 12/03/2026, מכתבכם מיום 20/04/2026, מיום 07/05/2026 ומיום 25/05/2026

בהמשך למכתבכם בעניין הנדון הריני להשיבכם כדלקמן:

1. בתאריך 12/03/2026 שלחנו לעירייה מכתב הכולל הערות לחוק העזר המוצע וביקשנו לקבל את התייחסותכם.
2. ביום 25/05/2026, נתקבל מענה מטעמכם, ובו צוין כי חוק העזר שהומצא לנו מבקש לשמר את הסטטוס קוו הקיים ברמת השרון בכל הנוגע לפתיחת עסקים וסגירתם. כן צוין כי חוק העזר המוצע מבקש להתחקות אחר מציאות החיים הנוכחית בעיר, המאופיינת באוכלוסיות מגוונות, באשר המשותף לרובן הינו אורח חיים וצביון חילוני, וכי חוק העזר לא יוביל לפגיעה, ולו מינימאלית באוכלוסייה הדתית בעיר.
3. עוד צוין כי מועצת העירייה הפעילה את שיקול דעתה, בהתאם לסמכותה וחזקה על הרשות המקומית, כי עת שניסחה את חוק העזר, מצאה היא את נקודת האיזון המתאימה ואיזנה בין האינטרסים השונים של תושביה, דרך חייהם ומאפייניה של העיר ומשכך אין זה המקום בו השלטון המרכזי יחליף את שיקול דעתה של הרשות המקומית בחקיקת חוקי העזר, ויתערב באוטונומיה אותה העניק המחוקק לרשות המקומית.
4. על פי האמור במכתבכם, חוק העזר הקיים של עיריית רמת השרון בעניין פתיחת עסקים וסגירתם נחקק לפני שנים רבות, ועודנו בתוקף, חרף חוסר ההתאמה שלו למציאות העכשווית ולצרכים המשתנים של אוכלוסיית העיר.
5. בהתייחס לדברים אלו נציין כי לא ברורה לנו הטענה כי קיימת חזקה כי הרשות ניסחה את חוק העזר באופן המאזן בין האינטרסים השונים, שכן מדבריהם בעניין שימור הסטטוס קוו בעיר, משתמע שלמרות שחוק העזר הקיים אוסר על פתיחת עסקים בימי מנוחה, למעט בתי אוכל ובתי קפה אשר מותר לפתוח במגבלות מסוימות, הרי שבפועל ובניגוד למצב החוקי הקיים, פתוחים בעיר בימי מנוחה עסקים שונים.
6. משאלו פני הדברים, וכפי שנאמר במכתבכם, בא התיקון המוצע אף לגישתכם, לעגן בחוק העזר את המצב הקיים בפועל (ס' 10 למכתבכם מיום 25/05/2026). מאידך, נטען על ידכם גם שהתיקון המוצע הינו תולדה של איזון בין האינטרסים השונים של תושבי העיר, דרך חייהם ומאפייניה של העיר. לא ברור לנו כיצד הדברים מתיישבים זה עם זה, שהרי אם מטרת התיקון הינה להתאים את המצב המשפטי למציאות

הנוהגת, עולה מכך שלכאורה המצב בפועל – שתולדתו בעבירה על הוראות החוק – הוא שהכתיב ויצק את התוכן להסדר המוצע, ולא מלאכת חשיבה ואיזונים.

7. במילים אחרות, אם חוק העזר הוא "צילום מצב קיים", הרי שהוא משקף את המצוי, בעוד שאם חוק העזר הוא פרי איזונים, הרי שהוא אמור לשקף את הרצוי. ולא ניתן על ידכם הסבר או נימוק של ממש לפיו הרצוי והמצוי חד הם.

8. יתרה מכך, כידוע, לפי סעיף 258א לפקודת העיריות וההסדר שנעשה במסגרתו, נקבע כי השר לא ייתן את הסכמתו לחוק העזר אלא אם כן פתיחתם של העסקים בימי מנוחה, כפי שמוצע בחוק העזר, נדרשת כדי לספק צרכים אשר לדעת השר הם צרכים חיוניים וזאת בשונה מהמצב המשפטי שנהג לגבי כלל חוקי העזר ובכלל זאת, חוקי העזר שנגעו לפתיחת עסקים בימי מנוחה, טרם חקיקת הסעיף האמור. אשר על כן ועל מנת שנוכל לבחון האם ההסדר הינו אכן הסדר שנועד לספק צרכים חיוניים, נבקשכם להציג בפנינו את מלוא התשתית העובדתית, הנתונים וההסברים הרלוונטיים שעל בסיסם גובשה העמדה ואיך הם מתיישבים עם הנדרש בהתאם לתיקון האמור.

9. כך למשל, עליכם להסביר מהו הצורך החיוני שהעסקים המדוברים יספקו ומה מידת החיוניות להפעלתם; מהם מאפייני העסקים במקומות שייקבעו, מה גודלם והיקפם, מהו תמהיל העסקים באותם מקומות, מהו היקף האוכלוסייה שאותם עסקים נועדו לשרת, מהו מספר העסקים הנדרש לעמדת הרשות המקומית, לשם סיפוק אותם צרכים החיוניים לגישה, וכל זאת תוך איזון ומתן המשקל הנדרש לעיקרון השמירה על השבת ומניעת עבודה והפעלת עסקים במהלכה, על מכלול התכליות העומדות ביסודה.

10. לפיכך, ולו מטעם זה הטענה שהועלתה על ידכם להתבססות על "צילום מצב קיים" מתעלמת מתיקון החקיקה האמור שבמסגרתו על הרשות הוטלה החובה להראות תוך איזון בין כלל הערכים הנוגעים בעניין כי פתיחת העסקים נדרשת לשם סיפוק צרכים חיוניים ובוודאי שאין הדבר עולה בקנה אחד ואין מקום להסכים ולהשלים עם מצב פסול שבו חוטא ייצא נשכר.

11. הצעת חוק העזר, והתייחסותכם מיום 25/05/2026 כפי שהועברה אלינו, לא התייחסה למכלול הנושאים והנתונים לשם בחינת התנאי הנדרש בדבר סיפוק צרכים חיוניים, להמחשת דברינו, נכון להפנות את תשומת הלב לכך שבסעיפים 5 – 8 למכתבכם ציינתם כי בעקבות הערות משרד הפנים בשנת 2017 לחוק העזר הקודם אותו ביקשה העירייה להתקין, השלימה העירייה עבודת מטה מקיפה, במסגרתה מופו העסקים ואזורי העסקים ברחבי העיר, וכי חוק העזר המוצע מבוסס על אותה עבודת מטה, בתוספת עבודת מטה שגובשה בעת האחרונה. ברם, עבודת המטה משנת 2018 וזו שגובשה בעת האחרונה, לא הוצגו בפנינו ולא צורפו לחוק העזר ולהתייחסותכם. יתרה מכך, נראה כי עבודת המטה בשנת 2018 כלל איננה רלוונטית שכן חוק העזר המוצע שונה מנוסח התיקון שהועבר למשרד הפנים בשנת 2018. מה עוד, שגם נספח 1 כפי שצורף למכתבכם, מבוסס על נתונים משנת 2018 ולא עדכני כמתחייב לנתוני 2026.

12. עוד נאמר בהקשר זה כי בסעיף 12 למכתבכם ציינתם כי "חוק העזר עולה בקנה אחד עם סעיף 258א לפקודת העיריות, שכן פתיחתם של העסקים בהתאם לחוק העזר שבנדון מהווה צורך חיוני". אולם, כפי שצינו

במכתב מיום 12/03/2026 - הגדרת "בית עסק" בחוק העזר המוצע רחבה וכוללת גם חנויות, כך שחוק העזר בא להתיר פתיחה בימי מנוחה באזורים שנקבעו גם של בתי עסק מסוגים שונים, שאינם למצער רק מרכולים, סופרמרקטים וקיוסקים: החל מחנויות בגדים, נעליים ותכשיטים וכלה בחנויות למוצרי חשמל, ריהוט וכיוצא באלה מוצרים ממוצרים שונים. זאת ועוד, חנויות אלה על פי הצעת החוק יתאפשר לפתחן בימי מנוחה באזורים שנקבעו, בלא שנקבעה כל מגבלה על היקף בתי העסק או כל פרמטר כמותי אחר לפתיחתן פרט למיקומן של החנויות באזורים מסוימים. הדברים נכונים כאמור לגבי כלל שטח הרשות, אבל למותר לציין שאף ביתר דגש לגבי אזור ב' שבו מוצע לאפשר פתיחה ללא כל צורך בבחינה וקבלת היתר. נתונים אלו אף הם כשלעצמם מצביעים על אי ביצוע העבודה הנדרשת והמתחייבת על מנת לבחון האם הננו מדברים בפתיחת עסקים בשבת הנדרשת להפעלת צרכים חיוניים, אם בכלל.

13. כמו כן, לא התייחסתם לשאלה לגבי אזור פעילות א' - כיצד נקבעו המכסות כפי שייקבעו בכל רחוב ואזור ומדוע נדרשת דווקא פתיחה של מספר עסקים בהתאם למכסות האמורות כפי שייקבעו, על מנת לספק צרכים חיוניים ולא בהיקף מוגבל יותר ומהם אותם צרכים חיוניים; לגבי אזור ב' - מדוע נדרשת פתיחה של כל העסקים בלא כל מגבלה, רק בשל מיקומם באותו אזור, וזאת כאמור וכנדרש על פי הוראות החוק, על מנת לספק צרכים חיוניים ומהם הצרכים החיוניים?

14. באשר לסעיפים 2(ח) ו-9 לחוק העזר המוצע, ולסעיף 20 בהתייחסותכם, יובהר, כי כפי שנאמר על ידינו מדובר בסוגיה שבסמכות ולא בסוגיה של שיקול דעת ואשר על כן, אין בידינו לקבל את הטענה לפיה סעיפים אלו נועדו לאפשר גמישות מנהלית מוגבלת ומבוקרת לצרכים חיוניים, תוך הפעלת שיקול דעת. להבהרת משמעות הדברים נציין כי סעיף 15 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, קובע כי "הסמכות להתקין תקנות או ליתן הוראות מינהל - משמעה גם הסמכה לתקן, לשנותן, להתלותן או לבטלן בדרך שהותקנו התקנות או ניתנה ההוראה", על שינוי כאמור חלות כל ההוראות לעניין התקנת חוק העזר. על פניו, הוראות אלו למעשה מבקשות לעקוף את המנגנון הקבוע בפקודת העיריות לחקיקת ותיקון חוקי עזר ובכלל זאת, עקיפת סמכות שר הפנים והתנאי בדבר קבלת הסכמתו לחוק העזר, רק אחר שנוכח כי מתקיימים צרכים חיוניים, והצורך בפרסום חוק העזר ברשומות. משמעות הדברים, הלכה למעשה, כי לאחר שחוק העזר יפורסם ברשומות, יהיה ביכולתם של ראש הרשות המקומית והמועצה, בלא להביא את הנושא בפני שר הפנים ובלא להשלים את ההליך בפרסום ברשומות כנדרש מחיקוק כאמור, לרוקן מתוכן את האיסורים והמגבלות שנקבעו בחוק העזר בעניין פתיחתם של עסקים ובכלל זאת, ככל שיהיו חפצים בכך, לאפשר לאותם עסקים בתחום העיר להיות פתוחים בימי מנוחה. לפיכך, בהוראות אלו, מבקשת העירייה להאציל לה את סמכותו של שר הפנים, הלכה למעשה, ולאפשר לה ללא קבלת אישורו בסייגים ובתנאים שקבע המחוקק ובלא לעמוד בדרישות המחוקק לשינוי חוק עזר, לשנות את חוק העזר. הליכה בדרך זו, אין צורך לומר כי הינה עומדת בסתירה ומנוגדת להוראות המחוקק ולמושכלות יסוד במשפט המינהלי והחוקתי.

15. באשר לסעיף 9ד בהתייחסותכם, העירייה טוענת כי מתחם BIG מהווה מוקד שירות מרכזי לתושבי העיר, ובפרט לתושבי השכונות המערביות, בהן קיים מחסור במסחר שכונתי זמין בימי מנוחה המבוסס בעיקר על הגעה ברכב, וכי המרכזים המסחריים מהווים מענה משלים בלבד ואינם מחליפים מסחר שכונתי נגיש. לאור זאת, מתבקשת העירייה להסביר האם וכיצד פתיחת "מתחם שכונתי" וביתר שאת "מוקד שירות מרכזי" שכאמור בימי מנוחה עולה בקנה אחד עם תכליתו והוראותיו של סעיף 258א לפקודת העיריות. כמו כן, בהתייחסותכם לא פורט תמהיל העסקים במתחם BIG עצמו, ואף לא הוצגו מאפיינים של המרכזים

השכונתיים והמסחריים האחרים, סוג העסקים הפועלים בהם, והיקף האוכלוסייה שכל מרכז כזה משרת ; היעדר פירוט זה מונע קבלת תמונה מלאה, משמיט את הבסיס העובדתי ואינו מאפשר לבחון את הזיקה בין המרכזים השונים ואת מידת חיוניותם (ככל שקיימת). על כן, על הרשות להציג נתונים ברורים לגבי דפוסי המסחר בכל אחד מהמרכזים בימי המנוחה, לרבות תמהיל העסקים, סיווגם ופילוח מדויק של החנויות הפועלות בהם לפי סיווג וסוג העסק. זאת תוך שעל בסיס המסד העובדתי, הינה נדרשת להבהיר ולפרט כיצד הדבר מתיישב עם הוראות המחוקק והסייגים והתנאים שנקבעו על ידו ל מתן אישור לחוק עזר כאמור.

16. באשר לנספחים שצורפו – הפניה אליהם אינה יכולה לבוא במקום העברה של דברי הסבר מפורטים וסדורים בדבר הסוגיות שהועלו על ידנו. וגם לגופו של עניין, לא מצאנו בנספחים אלו שחלקם כאמור מתבססים על מסד נתונים מלפני כמעט עשור, כל התייחסות ממשית ומספקת לנקודות שהעלנו במכתב מיום 12/03/2026.

17. בנסיבות אלו, דומה שההתייחסות שקיבלנו אינה עונה לנדרש במכתבי הקודם ואשר על כן, ככל שהנכם מבקשים לקדם את בדיקת חוק העזר שהוגש על ידכם, אבקש לקבל את התייחסותכם על בסיס מסד נתונים עדכני ותוך התייחסות הן לאמור במכתבי הקודם והן במכתבי הנוכחי.

18. בשולי הדברים, ולמען הסר ספק, ראיתי להוסיף ולהפנות למושכלת היסוד, כי כל עוד חוק העזר לא אושר על ידי שר הפנים, אין הוא בתוקפו ולא ניתן לפעול על פיו.

19. נודה לקבלת התייחסותכם בתוך 15 ימים.

בכבוד רב,

ישראל מוין
המנהל הכללי

העתקים :

מר יצחק רוכברגר, ראש עיריית רמת השרון
עו"ד יהודה זמרת, היועץ המשפטי למשרד הפנים